

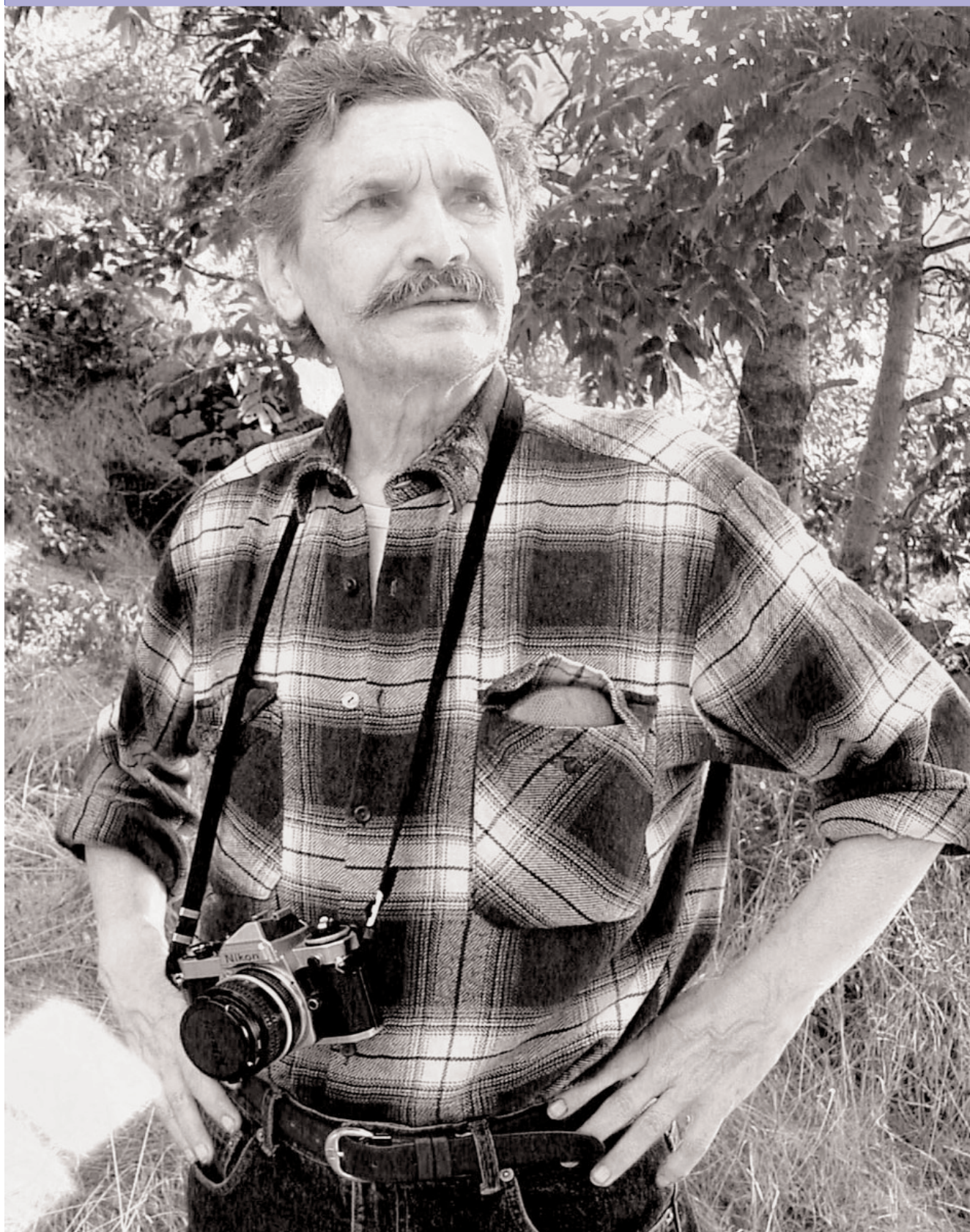
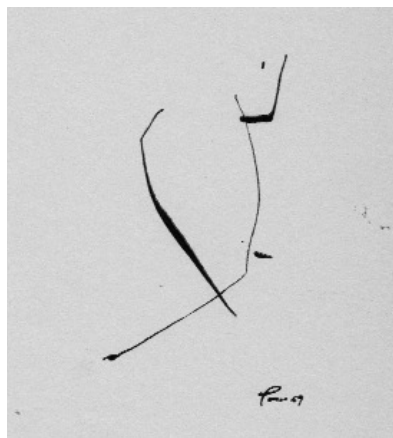

Foto: Ian Puerta

Sadurní Pons,

persona i artista en estat pur

persona i artista

Sadurní, aquest modest homenatge que et volem fer en forma d'exemplar de L'Informador de Martorell, tant teu, és una petita mostra de l'apreci que et tenim tant els que hem escrit els articles -improvisats reporters en el teu honor-, com els que, per impossibilitat d'espai no ho poden fer.

Amics, ja ho saps, en tens molts, i amb aquest petit detall, amb l'excusa de la teva jubilació periodística, que esperem hagi reobert de bat a bat la porta de la teva creació artística i personal, volem ratificar la nostra amistat, admiració i agraïment per ser tal com ets.

Rep una abraçada molt forta dels teus amics.

Edita:
Edicions 63000, SL
Disseny i maquetació:
Llobregat Nord Tècniques Gràfiques, SL
Impressió:
Més Gran Serveis Gràfics i Digitals
Dipòsit legal: B-17.326-81

L'Informador
de MARTORELL

Col·laboracions de:
Josep Maria Palou
Joan Isart
Salvador Esteve i Figueras
Andreu González i Castro
Josep Carol
Màrius Garcia i Baeza
Sergi Tendrub
Josep Llupià
Leonardo Urrutia
Francesc Querol
Quim Miró i Masmiqel

Josep Maria Palou

PRESENTACIÓ

Perquè, ara, Sadurní?

Perquè, ara, Sadurní? Perquè un homenatge al Sadurní Pons, ara? Molts ja voldríem gaudir d'un homenatge com aquest, en vida i sans, com el Sadurní, en aquesta sorpresa que li hem volgut dedicar després de la seva jubilació d'una de les seves feines més desagraïdes i poc reconegudes i a la vegada esperonadores, com ha estat la de ser redactor, director i ànima de L'Informador de Martorell durant molts anys. De fet, una més de les seves facetes.

La idea va partir de'n Salvador Esteve, fa uns mesos. En Sadurní acabava definitivament la seva tasca, després de fer-s'ho gairebé tot solet durant bastant més d'una dècada, i en Salvador va suggerir que se li hauria de fer un homenatge. Vàrem pensar que una bona manera de fer-ho seria promoure la publicació precisament d'un número extraordinari i monogràfic de la revista dedicat només a ell. La idea va ser entusiastament acceptada per diverses persones a qui la vàrem proposar, que, d'una manera o altre, han tingut intensa relació amb ell, i les seves aportacions son el que nodreix aquest exemplar, encara que n'hi podrien haver moltes més. Les diferents visions personals que d'una figura polièdrica com en Sadurní -el Nino, o el Satur- aporten els diversos signants dels texts a ell dedicats, conformen un mosaic caòtic, íntim, semiòtic i crític -com ell es-, que ens ofereixen un múltiple perfil d'aquest personatge especial, irrepetible, creador visceral, valent, directe, sincer, bona persona, i bon amic, que mereix aquest reconeixement personal i social.

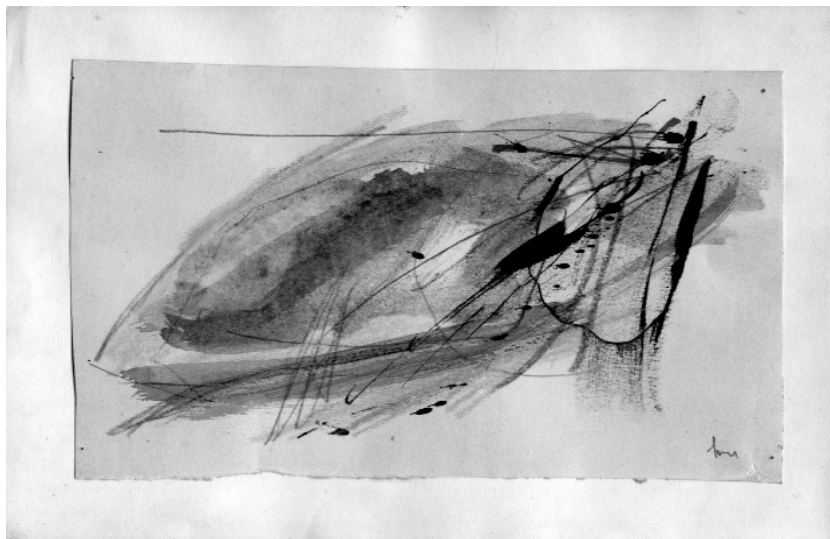
La meua aportació, més que una nova glosa de la figura, per no reiterar en el que altres ja faran millor, ha estat la reproducció d'una en-trevista surrealista en la forma més que en el fons, publicada el novembre de 1976 al nombre 43 de la ja mítica revista Solc, que ens va fer conjuntament tant al Sadurní com a mi, precisament en Salvador Esteve, arrel d'una exposició de dibuixos nostres

Josep Maria, Maria Luisa i Satur, en una vernissage a la galeria El Setze, de Martorell.

que junts vàrem presentar a la sala que hi havia als soterranis de Cal Nicolau, a través de la qual ell parla per sí mateix i jo també ho faig d'ell, i amb això pretenc fer palesa la meua amistat, refermant-la amb la publicació del mateix text 30 anys després, i el meu agraïment al Sadurní, que em va ajudar als inicis del que era la meua incursió en el món de l'art, que va creure en mi com artista i em va donar coratge i autoestima suficients per crear i exposar sense complexes, a més a més d'una amistat i un respecte mutus que s'han mantingut al llarg dels anys, dels que em sento molt orgullós.

Ah, el Sadurní Pons artista, infravalorat, desconegut i/o incomprès, es l'entropia poètica, la sensibilitat del caos, un artista plàstic excepcional, a qui rendeix novament la meua màxima admiració.

Cor 1975. Col·lecció particular.

Joan Isart

Sadurní Pons, pintor

Els artistes no són com nosaltres. Vull dir que el seu treball no té per objectiu l'intercanvi de beneficis. El nostre treball es fonamenta en la prestació d'un servei a canvi d'una remuneració. Aquí hi poden entrar tots els matisos que vostès hi vulguin posar però la base de la nostra feina és oferir un treball a canvi d'un benefici econòmic. Els artistes, no. Ells no treballen a canvi d'una remuneració i ni molt menys per intercanviar beneficis. És sorprenent però és així. Els artistes treballen per a ells mateixos, per al seu propi interès i necessitat. És una cosa extraordinària però aquest és en última instància el seu objectiu. Fixeu-vos que la majoria d'ells, els que són sincers naturalment, viuen retirats, una mica solitaris, no necessiten gaires contactes amb la societat material, la mínima relació i prou. És l'únic estament social en què el seu producte no està regulat en el món laboral, raó per la qual desconeixen el mercat de l'oferta i la demanda. Els artistes treballen perquè tenen un neguit íntim, una inquietud molt singular: mirar de comprendre i explicar el món que ens envolta. Aquesta necessitat, aquesta rabior no la resolen mai, per més temps que hi dediquin, per més carn que posin a la graella. Mai aconsegueixen tranquil·litzar-se, sempre estan remenant. Quan nosaltres hem cobrat la factura vol dir que hem resolt una feina. Ells no. Es troben en la mateixa situació que abans de cobrar-la.

Conec alguns artistes, pocs, però algun sí. Sadurní Pons n'és un. El conec des de fa molts anys. A Martorell, l'any 1968, trobar una persona amb qui podies parlar de pintura, de literatura, o d'arquitectura, era una cosa insòlita, inhabitual i extraordinària. Vull dir parlar en el sentit més profund i dens del tema, no per passar l'estona. Sempre em resultarà un enigma saber d'on treia els seus coneixements, la seva formació, els seus judicis de valor. Les fascinadores converses a altes hores de la nit a l'eixida de casa seva em van fer conèixer una persona singular, pròpia, en realitat, un artista.

Al cap de poc temps va marxar de Martorell per fer el viatge iniciàtic que tot artista ha de fer. Des de Londres, Rotterdam, Munic i Maó vaig rebre innumbrables cartes on m'explicava les circumstàncies personals i els seus problemes materials, però per damunt de tot m'exposava els seus últims descobriments pictòrics, les seves últimes investigacions artístiques, els seus últims treballs. Sadurní Pons és un pintor òptim, un enorme investigador formal, un gran indagador plàstic i un intuïtiu pictòric colossal. Ha investigat amb profunditat i delicadesa les escoles i els estils del segle XX. Ha estudiat amb perseverança i obstinació els camins i les sortides que aquestes escoles europees han aportat al món de la pintura i ha indagat i treballat amb una intuïció sorprenent la majoria dels corrents estilístics.

La seva obra s'ha convertit així en un magma heterodox i descomunal de records, de tendències i de descobriments. Sense abandonar mai l'esforç de l'abstracció més refinada ha aixecat una obra complexa, rigorosa, enrevesada, i també

noble, coherent i sobretot sincera. En l'obra de Sadurní Pons no hi trobem mai cap engany ni cap falsedat, l'honradesa hi brilla. De vegades, com és natural, no se n'ha sortit, no ha aconseguit obrir-se pas, però mai de la vida s'ha volgut enganyar a si mateix, i això en un artista és d'agrair, perquè al final és l'espectador qui hi guanya.

Durant diferents etapes de la seva vida ha flirtejat també amb la figuració, amb les temàtiques més ortodoxes de la pintura, com són ara els paisatges, les composicions florals o les marines, però en tots i cada un d'aquests àmbits s'ha mantingut fidel a les estructures informals, parlo, disculpin, en termes generals. Mai no ha volgut donar el braç a torçar, així, en els paisatges ha presentat perspectives fonamentades exclusivament en el tractament del color; en els rams de flors -(una producció enorme i totalitzadora, digne d'un estudi específic)- ha unificat, sorprenentment, forma i color, com si es tractés d'una composició material; a les marines, la poesia del temps hi apareix sempre. Per comprendre i esbrinar els treballs que ha portat a terme cal haver vist abans molta pintura, moltes obres d'altres pintors, perquè en les diferents etapes del seu estil la majoria dels corrents estilístics hi apareixen d'una manera o altra., en la mateixa línia d'investigació o fins i tot superats. Vull dir que ha aconseguit, moltes vegades, fer un pas endavant en territoris que semblaven esgotats. Fa uns 45 anys que pinta (dibuix, gravats, olis, litografies,...) i sempre s'ha mantingut fidel a l'impuls que el va llançar a aquest camp tan indòcil i arriscat de l'art. Avui en aquesta etapa de la seva jubilació oficial cal agrair-li els sacrificis que ha fet, les privacions que ha assumit i sobretot les renúncies que s'ha imposat per no enganyar ningú.

Martorell. 1978. Sadurní Pons amb l'autor de l'article

Foto: Jan Puerta

En un moment de tranquil·litat a la Plaça Catalunya de Barcelona. Foto: Serigh Tendrub

Salvador Esteve i Figueras

Sadurní Pons i Esteve Acevedo, dos personatges peculiars

L'edat no perdona a ningú, ni tan sols a personatges tan complexos com el Sadurní Pons i resulta que se'ns ha fet gran, n'ha fet fins a seixanta-cinc i s'ha volgut jubilar, jubilar de què? us podeu preguntar, doncs de redactor en cap del setmanari l'Informador de Martorell, lloc que ha ocupat, com aquell qui diu, des de la nit dels temps, bé potser no tan, però si durant molts anys.

Anys en que ha estat a les verdes, més que a les madures, que no sé si n'ha vist gaires de madures, els puc assegurar que, amb una feinada de cal ample, per treure, setmana darrera setmana, un nou exemplar del setmanari de Martorell, només els que durant algun temps ho hem intentat podem saber con de presa passen les setmanes, la una al darrera de l'altre, sense cap mena de solució de continuïtat.

Ell però se n'ha sortit, segurament que alguna vegada amb més nervis del compte i a vegades també amb més pressió de la que seria de desitjar pel desenvolupament d'una tasca, ja de per si, prou feixuga.

Ara, creu que ja li ha arribat l'hora de mirar els toros des de la barrera, de continuar col·laborant amb l' invent, però d'una manera més relaxada, a mida de columna i exposant les seves moltes

idees, no sempre prou ortodoxes però que el fan ser el que és.

Per sort ha trobat substitut en la seva tasca, gent nova amb noves idees i amb la força de la joventut ens asseguruen poder seguir tenint cada setmana a les nostres mans aquest luxe que representa, per un poble de la mida de Martorell, un setmanari propi.

Aquest any que encetem, L'Informador de Martorell farà trenta anys, una bona part dels quals ha sortit sota la batuta i el treball de l'amic Sadurní, sense oblidar l'altre factòtum, sense el qual hauria estat impossible una vida tan llarga, em refereixo a un altre jubilat, l'Esteve Acevedo i Insa, l'incansable impressor i editor del setmanari durant tants i tants anys i a qui també vull retre des d'aquí el meu senzill homenatge.

Dues grans persones que s'han jubilat, però que, com a poble no ens podem permetre el luxe de que es jubilin de ciutadans de Martorell, ja que ens manquen moltes persones de la seva capacitat de treball i la seva voluntat de servei cap a un Martorell que estimen.

Una molt bona jubilació, amb molts anys de gaudir-la, però no us penseu que us deixem massa tranquils, com a poble no ens ho podem permetre.

Andreu González Castro

Sadurní Pons, pontifex maximus

A la primera cita que vam tenir, a mitja tarda a la terrassa del Der Eben, Sadurní Pons i Vidal (SPV) ja em va posar a prova. Jo aleshores anava pel món de jove destraler i em vaig demanar una cervesa; ell, una infusió de poliol. El periodista i pintor em va adreçar un monòleg amb aparença de diàleg (un monodiàleg típicament unamunià) d'una hora o així, al final del qual em va confirmar que servidor havia aguantat el xàfec prou bé. "Hi ha qui no ho aguanta, perquè sempre vol parlar i va amb el jo, jo, jo." En terminologia ponsiana, els apòstols del jo, jo, jo són els savis. I encara que pugui semblar que Mestre Pons pateix una certa mania persecutòria per part d'aquest col·lectiu, es pot dir, amb Mark Twain, allò "que jo sigui un paranoic no vol dir que no em persegueixin".

Ja he parlat en un altre article de tot el que dec a en Sadurní, però entre les moltes omissions hi ha que m'hagi ubicat a Martorell en molts sentits, començant pel geogràfic. Amb ell com a guia he efectuat diverses visites a les rodalies martorellenques, una de les quals, al parc de vies de la SEAT, va accentuar una galipàndria que no em treia de sobre. "Hi ha capitals de província espanyoles que no el tenen", va puntualitzar a la vista dels camins de rails que s'ajuntaven a l'infinit mentre a mi se'm glaçaven les estalactites als narius. Desenes d'apunts sobre la trinxera que abans reocorria el Pla o com era el torrent de Llops gràcies a ell les he fixades a la memòria, a manca d'una memòria personal a què no puc apel·lar. I és que, per mi, SPV ha estat una mena de memòria USB.

Un altre deute té a veure amb la manera com ha acomplert amb una funció a què estava abocat pel destí, ja que Pons ha servit de pont per accedir a persones que en un moment o altre m'han ajudat o estimulat en aquesta cursa sense fi (i a voltes descoratjadora) que és l'escriptura. Dubto que sense la intervenció del periodista hagués

arribat a conèixer Josep Carol, Iván Sánchez Moreno, Josep Benages, Leonardo Urrutia, Joan Isart i molts d'altres.

Com que aquest article no és una hagiografia, vull posar de relleu que amb Sadurní no sempre tot són flors i violes, que la conversa en ocasions és aspra i que amb ell sovint aflora allò del sentiment tragicòmic de la vida. Com aquella vegada que vam anar a la Llotja de Barcelona perquè l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya, presidida pel martorellenc Josep Llupià, hi celebrava un acte. "Hi has d'anar de pingüi", va ser l'admonició ponsiana. Jo em vaig disfressat de comunió i SPV, en canvi, es va presentar a la cita amb texans, camisa de quadres i armilla de caçador amazònic. Amb corbata, això sí. El ridícul que vaig fer pel barri del Born a l'hora de sopar, jo, que porto trajo i corbata amb la gràcia de qui vesteix amb xàndal, és indescriptible.

Una altra faceta de la personalitat de SPV que em sembla remarcable és la seva capacitat d'actuar com a revelador. Un pintor capaç de fer un gir de 360 graus al soterrani de la Fundació Miró i dir-te el nom dels autors dels quadres penjats -sense llegir-ne els retolets, esclar- deu saber alguna cosa de pintura. Doncs bé: Sadurní serveix de revelador del Martorell de la mala llet còsmica, capaç d'obrar a la manera del "menysprea allò que ignora" que va escriure Antonio Machado. Perquè només pot ser ignorància (o pitjor, i és maldat) el que va impulsar els veïns del despatx d'arquitectes Folch i Isart que Sadurní hagués d'esborrar del pati de veïns un mural que estava pintant amb el seu estil característic. Una obra de gran format que va esdevenir efímera perquè hi ha qui troba la seva realització personal a través del menyspreu i la prohibició. El Martorell del xou d'impacte i pandereta, el que es permet opinar d'estètica només perquè ha sentit campanes que les parabòliques estan prohibides a les façanes, es va revelar de la forma més bèstia fent que Sadurní hagués d'esborrar el seu mural. Allò va ser, no en tinc cap dubte, un cop moral dur per a SPV.

El cas és que trampejant amb L'Informador (La Codorniz, com el Sadurní en diu sorneguer) la cosa va tirar endavant fins al moment del retir. Calia que hi hagués un traspàs de poders i ell va pensar en mi. Com no podia ser d'altra manera, la proposta que em fes càrrec de la redacció de la revista també va ser atípica, ja que es va produir al pont de l'Anoia, en direcció al barri del Pontarró en què m'he radicat. El pontífex Pons em va dir allò del "Tu es Petrus" i jo al principi no me'n sabia avenir, perquè tinc el llatí rovellat. Podrien les meves espatlles plenes de contractures suportar el pes de trenta anys d'història martorellenca? Podria un nouvingut agafar el timó de la nau informativa local? Aquell vespre no hi va haver fumata blanca perquè cap dels dos no som fumadors, però la decisió ja estava presa. I així és com sense gaires cerimònies vaig decidir de prendre el seu relleu i embrancar-me / embarcar-me en una singladura ben particular que espero que s'allargui. Qui sap si també haurà de durar fins a la meua jubilació.

Foto: Ian Puerta

Josep Carol

Sadurní Pons, amic

A principis dels anys setanta vaig rebre una trucada telefònica d'un desconegut que es deia Sadurní Pons: Volia visitar-me. Jo deduï que desitjaria algun favor o intercessió. Es presentà el meu pis de Barcelona acompanyat d'un altre desconegut per a mi: Leonardo Urrutia. En tenir-los davant, la meua primera impressió fou que Sadurní tenia la cara i expressió d'un ocell i en Leonardo em va recordar Edgar Allan Poe, sobretot pels seus ulls. Quan a ells la seva primera reacció fou meravellar-se per la meua biblioteca, amb milers de volums, així com de la col·lecció de pintures i d'uns vitralls artístics. Llavors vaig sentir una segona impressió: Estava amb dos joves sensibles i atents a la cultura i a l'art. Llarga, molt llarga conversa. Diria que d'unes tres hores. I quan els vaig acomiadar vaig adonar-me que no m'havien demanat res. Només

la més senzilla, vulgar i rutinària. Sense fallar una setmana. Amb una vocació sense desmai i amb una retribució econòmica minsa. I amb poques recompenses morals. Per això m'adhereixo a aquest merescut homenatge. Si Martorell ha tingut un setmanari durant anys i mes anys es deu a Sadurní Pons. Martorell ha tingut un veu pública amb altaveu sadurninesc. Una publicació en la que hi ha hagut de tot. Pàgines brillants, mitjanes, mediocres i dolentes. Encerts i desencerts. Amb acords i desacords amb idees exposades. També, m'uneixo a l'homenatge com agraïment personal. Va anar informant sobre la meua obra literària, demanant-me col·laboracions i reproduint articles meus de revistes o diaris de difusió nacional.

Sobretot donà àmplia cobertura informativa dels Premis Literaris, convocatòries i véredictes,

Els escriptors Joaquim Buixó, Llorenç Gomis, Josep Gaset, Josep Carol -membres dels Premis Literaris- davant de la Casa de Cultura La Vila. Amb ells, Sadurní Pons. Any 1991. Foto: Porta.

m'aviem volgut conèixer i manifestar la seva admiració per la meua obra literària.

D'aquí arrenca la meua amistat amb Sadurní Pons, una persona amb notables qualitats i notables defectes. No mencionaré els defectes perquè en un homenatge no s'escau, però si les qualitats: Apassionat, dinàmic, obert a tots els coneixements i experiències, extravertit, enamorat de la cultura, i totalment carent d'enveja. I sobre tot, amb vocació artística.

També amb inquietuts literàries i periodístiques. Molts anys s'ha emportat algun premi del concurs "Vila de Martorell". Escrits cadòtics i incoherents en la forma, però amb llampecs de brillantor i força, de molta vitalitat, originalitat i profunditat en idees, sentiments, sensacions i observacions. Mala forma i bon fons. I així es Sadurní Pons com ésser humà. Director de "L'Informador de Martorell" durant molts anys, la gent no veia el seu descomunal esforç per omplir setmana darrera setmana més de vint pàgines.

A més a més era redactor, reporter, entrevistador, corrector de proves, transportador d'exemplars i encarregat dels enviaments postals fora de Martorell. Va fer-ho tot. Des de la mes alta tasca a

entrevistes amb guanyadors, fotografies... Va saber veure que els Vila de Martorell són el fet cultural més important de l'història del nostre poble. Per l'atenció dels mitjans de comunicació d'arreu d'Espanya. Pels grans escriptors membres del jurat (un d'ells, Joan Peruchó, proposat pel Premi Nobel de les Lletres Catalanes). Per haver traspassant les fronteres i tenir dimensió internacional (l'han guanyat autors de Cuba, Argentina, França i Israel). Per haver-lo guanyat poetes que ja eren Premi Nacional de Poesia o Premi de la Crítica. Per haver convidat el rei Joan Carles tres anys consecutius als membres del jurat i esposes al Palau. En Sadurní Pons va saber calibrar el que era evident.

Em va ajudar molt a difondre el concurs entre els martorellencs. Era molt important per a mi crear un ambient local de creació literària, esperar vocacions i donar sortida als martorellencs amb simple afició o amb forta vocació a escriure. Volia que tinguessin la oportunitat que jo als meus inicis no vaig tenir. El seu ajut va ser molt positiu. Per tot el que dic i molt més sóc amic de Sadurní Pons i aprofito l'avinentessa per donar-li una forta abraçada des de Barcelona. O sia, una abraçada de quilòmetres.

Màrius Garcia i Baeza

Un record, una vivència més

El 26 de gener de 1979 en Sadurní Pons era notícia. Aleshores l'únic mitjà d'informació que hi havia a Martorell era el modest "En Equipo" editat setmanalment pel Col·legi Santo Tomàs de Aquino i que recollia la vida social, esportiva, cultural i política del nostre poble. I en aquelles dates el Sadurní va ser notícia i els joves redactors del setmanari el varen anar a visitar per fer-li una entre-

vista. Avui, trenta anys després, algunes de les seves reflexions continuen sent vàlides.

Per mi, aleshores director del col·legi i de la revista "En Equipo" és un plaer recuperar-les, recordant vells temps, valorant la seva trajectòria en el món de l'art i de la informació i reafirmant una llarga i entranyable amistat.

Els redactors de la revista local "En Equipo", que dirigia Màrius Garcia, durant l'entrevista

Entrevista con un artista local: SADURNI PONS VIDAL

La Ecología, tema de máxima actualidad, ha sido el motivo que nos ha dado pie a conversar hoy con SADURNI PONS, al enterarnos que bajo este lema acaba de ganar el primer premio en un concurso literario, en prosa castellana, patrocinado por la cafetería «Kermesse» de Esparraguera.

Sadurní Pons, con un espíritu artístico de increíble inquietud, que alterna la pluma con el pincel, hace fácil y amena la conversación.

—¿Cómo es que una Cafetería patrocina un concurso... literario?

—El caso de «Kermesse» no es único. Existen otros precedentes. Por ejemplo, a nivel nacional, tenemos el «Café Gijón», José Carol, martorellense, ganó una de sus ediciones, y hoy es un escritor destacado, con varias obras publicadas.

El primer concurso que organizó «Kermesse» lo ganó Antonio Sánchez, hoy redactor de «Interviú».

La versión de este año se centró en el tema ecológico. Participaron 80 obras y se establecieron cuatro premios (prosa y poema en castellano y catalán) y tres premios juveniles. Este año la organización corrió a cargo de la revista juvenil «Cap-i-Cua» de Esparraguera y colaboraron el Ayuntamiento, Auto Escuela Bardes, Galería de Arte 77, «la Caixa» y la Caixa de Manresa.

—Amplia más detalles de este Concurso.

—Me enteré de haber ganado las cinco mil pesetas y el trofeo del Ayuntamiento, quince minutos antes del reparto y fue todo muy casual. El acto del reparto de premios fue muy interesante y reunió a mucho público, abundando la juventud.

Se pasaron películas sobre pedagogía ecológica y en los murales estaban colgadas todas las obras participantes para su lectura libre.

—Por favor, ¿qué opinas de la situación política de Martorell?

—La participación en las decisiones de concejales que representen los distintos intereses de las clases, será la gran novedad futura. Estábamos mentalizados al protagonismo personal de un señor elegido por Madrid y con las próximas elecciones esto se termina. De todos modos, a través de la excusa del terrorismo, el gran capital, seguirá intentando frenarlas o anularlas. Si triunfa ese mínimo de democracia, cuando menos, los 8.000 ayuntamientos de España, dispondrán de alguna posibilidad de inyectar más cultura.

Aparte de tener más posibilidades de solucionar muchos de los problemas que todos los Ayuntamientos tienen. En Martorell, concretamente, cubierta ya la trinchera de la Renfe, hay que conseguir la canalización del Anoia y sacar la N II del Centro del pueblo.

—Este premio literario significa que Sadurní Pons se ha olvidado un poco del dibujo y de la pintura?

—Soy corresponsal del «Correo Catalán»; en 1973, el diario «Menorca» publicó cincuenta artículos míos, la mayoría críticas de arte, con ello daba paso a estimular y participar en el proceso artístico, cultural e informativo, con la letra impresa, relegando así el pintar a segundo plano.

Mas expuse en Ciudadela y este pasado noviembre en Esparraguera, que me ha dado

«Cap-i-Cua» publicará todas las premiadas. Salvador Balcells, de la «Marxa del Llobregat» disertó sobre la problemática contaminadora. El jurado lo formaron Ramón Coello (Premio Nacional de Escultura), una profesora de lingüística castellana de la Universidad de Ohio, y el Director de las Escuelas Nacionales de Esparraguera, entre otros.

—¿Crees en la eficacia de los concursos?

—Hacen mover los ánimos e impulsan a escribir y a participar. Acaban de salir las bases de los Premios «Ciudad de Martorell» de poesía, de ámbito local y nacional. El premio local lo gané en 1977; Leonardo Urrutia el año pasado y en éste también participarán Santy Rueda y Zurita, entre otros.

—Por tu actuación y actividad artística, conocerás nuestra comarca. ¿Cuál es el nivel cultural y de inquietudes en general?

—Hay distintos planos y varía según el pueblo. En general existe ya un intento de proyección en el ánimo de los individuos. La legalización de partidos políticos ha servido para crear polémica y expresión democrática. Hay alguna galería de arte privada, conjuntos musicales, entidades, revistas, discotecas y deportes que secundan, cuando menos, un movimiento en libertad.

popularidad. Pinto y escribo, manteniendo mucha correspondencia.

—Una última pregunta ¿cuándo contará Martorell con un periódico de categoría?

—Es muy difícil, aunque posible. Distintas veces he participado en el lanzamiento de algo, pero los intereses económicos y políticos, han prevalecido frente al bienestar que da la cultura. Todo son recelos y carencia de altruismo. Este pueblo apenas tiene tradición periodística profesional y si muchos escarceos vanos e inútiles; lo poco que hagáis vosotros servirá para el futuro.

«EN EQUIPO»

Sadurní i la seva musa

Foto: Sito's

A diferència d'altres artistes, el Sadurní no necessita una musa per inspirar-se sinó per tocar de peus a terra. La Maria Luisa ha exercit aquesta funció de manera admirable.

Serigb Tendrub

Sr. Pons

Alguns personatges haurien de tenir un lloc assegurat a la història. Jo crec que el amic Pons, és una d'aquestes persones.

Vaig conèixer al Sr. Pons a mitjans dels anys setanta. Una tarda de divendres. D'aquelles que un no oblidarà. El lloc, un dels mes reaccionaris de Martorell de la època. La llibreria Topo, al carrer Llosetes. Una estreta escala, ens portava a un altell on es feien unes reunions on la literatura, la política i las il·lusions es podien respirar en el ambient que es produïa. Des de aquella tarda, en Sadurní ha estat un constant a la meua vida. Hem compartit vacances, somnis, exposicions, viatges i mil i una experiències al llarg d'aquests quasi trenta cinc anys.

Amb ell he viatjat a França, Andorra, Madrid, Menorca, Guadalajara, fent una petita incursió a la Alcarria de Cela, Aragó i per suposat hem recorregut Catalunya per els quatre costats. Tinc un munt

Al matí següent, va ser tot un espectacle. Una cinquantena de caps afaitats, buscant el parell de la seva sabata. Un aldarull inimaginable a un lloc on el silenci es podia palpar només un dia abans. Per un moment vaig recordar les rebaixes que es feien en els magatzems Jorba al Portal del Àngel. En Sadurní, assegut al replà del primer pis observava la confusió i el desgavell que regnava. Ell, satisfet de la situació creada com si fos l'autèntic Buda.

La segona anècdota és més curta. Un bon dia va descobrir un bar a Barcelona. Al carrer Nàpols. Es deia Cadi. No se pas si encara funciona. La particularitat del mateix és el propietari i la manera de dur el negoci. Crec que més d'un dels amics d'en Sadurní, han passat per aquell espai. Una taula rodona, os es barrejaven els diferents comensals, una vaixela que no tenia dos plats iguals i menys la coberteria. Amb un "frustrat" cantant d'òpera (paraules del mateix propietari) que de tant en tal alçava la veu i ens ame-

El Sr. Pons i un servidor veient passar la vida.

d'anècdotes que hem viscut junts. Potser algun dia, acabaran de tenir forma i es convertiran en una aventura fantàstica i fantasiosa impresa amb paper. De les mateixes vull compartir amb vosaltres dues que per mi són significatives. A mes, de ben segur quan les llegeixi, es farà un fart de riure i només per aquest fet, ja val la pena explicar-les...

En Sadurní, va acompanyar-me en certa ocasió a un monestir tibetà situat a França anomenat "Kagy Ling". Allà vaig prendre refugi -com si fos el bateig catòlic- Ell en va ser testimoni. Cada dia ens llevaven a dos quarts de sis del matí. En Sadurní una mica més tard. El cas és que el dia abans de cercar el meu refugi, i just quan ens anàvem a dormir, se li va encendre la bombeta "Zen".

És costum deixar les sabates i caminar descalç per dins del monestir. Al costat de la escala que duia al dormitori es deixava tot el calçat. Dons be, en Sadurní, amb els ulls oberts com en Dalí quan volia expressar quelcom anormal, va començar a barrejar les sabates. S'ha de tenir en compte que com que es celebrava la cerimònia al dia següent, al monestir hi havia més o menys unes cinquanta persones. O sigui, cent sabates.

- Que fots Nino? Estàs boig?

- Calla i ves a meditar, mal parit!

I jo amb un rosari a la ma i el meu cap afaitat i il·lustrós, el vaig obeir com un bon alumne ho fa quan un mestre li dona una lliçó.

nitzava amb una area de la Traviatta o qualsevol peça que li semblés adient. Però la particularitat més aïllonant del restaurant, era sense dubte a la hora de triar el que es volia menjar. El propietari servia allò que li semblava. Mes de un recordarà haver demanat un bistec amb patates, y haver menjat sardines a la vinagreta.

.-"Perdone, creo que se ha equivocado, yo no había pedido esto... Aquesta frase la havia escoltat més d'un cop. El resultat eren els somriures de la resta de la gent i la indiferència del propietari al contestar-li...

.- Cómaselas. Están muy buenas. Ummm.

Això sí, acompanyat de un bon CUVE de quan el rioja tenia molt més cos que avui en dia. El tema del preu, era un dels altres al·licients. Si li queies be, et cobrava poc. Si era el contrari, ja podies preparar la cartera.

Gràcies al Sadurní, he conegut personatges molt especials. Polítics, artistes, amics en comú... Gent que per la seva actitud m'han fet aprendre moltes coses que avui en dia em son de molta utilitat, en aquest viatjar en que s'ha convertit la meua vida. Personalitzant aquestes paraules, imaginant que estic davant teu, em trec el barret. I et comento, -ara que ningú ens escolta- que em sento orgullós d'haver-te conegut. De la teua amistat i d'haver compartit tants detalls junts. Instants que ja són eterns. Nostres.

Una fortíssima abraçada, Sr. Pons

Entrevista a Sadurní Pons i Josep Maria Palou arran de la seva exposició conjunta de dibuixos

Per Salvador Esteve i Figueras

Ad'un amable "saluda" del Sr. Alcalde vaig rebre una invitació per assistir a la inauguració de l'exposició conjunta de dibuixos que en Josep Maria Palou i en Sadurní Pons van oferir al públic de Martorell els dies compresos entre el 23 d'octubre i el 7 de novembre a la nova sala d'exposicions de l'Ajuntament. Per tal de correspondre a la invitació hi vaig assistir acompanyat dels meus dos fills grans. En entrar a la sala i després d'haver contemplat la primera sèrie de dibuixos d'en Pons, el nen gran (7 anys) em va preguntar a on eren els dibuixos que jo li havia dit que anàvem a veure i si era "allò" el que hom definia com a dibuixos. Com que la meua cultura artística, he de reconèixer que és més aviat minsa, no li vaig saber respondre i vaig creure que el millor seria preguntar al mateix Pons que ens expliqués el que, el com i el perquè dels seus dibuixos.

Després se'm va ocórrer que potser el que pretenia es podria convertir en una entrevista publicable i així, de passada, podríem respondre a les mateixes preguntes que sens dubte s'haurien pogut fer molts dels visitants de l'exposició. Vaig proposar doncs als dos artistes, de fer-/os una entrevista per publicar a SOLC i tots dos s'hi van avenir de seguida. Després va resultar que més que una entrevista partint d'un qüestionari preestablert, va ser una cordial conversa, fins i tot dinàmica i informal. Però vegeu, si us plau, com es va desenvolupar:

Esteve: —En un catàleg que vau enviar a la revista SOLC, parlàveu que el vostre dibuix entrava dins de l'art gestual. Em voldríeu aclarir una mica el significat d'aquesta denominació?

Pons: —Ve a ser la denominació que se li dona a la pintura o dibuix molt ràpids o despresos i son aquests gestos els que reben la importància. Tant en Palou com jo ens trovem dins d'aquest isme que, en ser abstracte, encara se li pot donar més la denominació de gestual. És un impuls primari sense figuració.

Esteve: —Com és que heu fet conjunta aquesta exposició?

Palou: —Hem exposat junts perquè el nostre art teòricament és bastant semblant encara que posat a la pràctica varia. Havíem tingut contactes amb en Pons i en veure que estaven dintre de la mateixa línia, per això vam decidir d'exposar junts. També perquè en aquest moment no podria pas a Martorell trobar ningú més que pogués exposar conjuntament amb mi, perquè no sé de ningú que estigui dintre de la nostra mateixa ona. També perquè ens vam animar l'un a l'altre a exposar la nostra creació.

Pons: —He de dir que la iniciativa de exposició es deu totalment a en Josep Maria. Jo solament l'he secundat quant a acompanyar-lo artísticament. He trobat que era molt atrevit en acceptar-ho. La darrera exposició meua a Ciutadella (Menorca), també va ser per atendre uns amics pintors, ja que no tinc pas ganes d'exposar Artísticament, L'Hortensia Duque també està dintre del mateix isme.

El marc on es desenvolupa aquesta conversa no podia ser més apropiat, és l'estudi d'un pintor o pintora, així voltats de pinzells, pots de pintura, quadres a mig fer i tota mena d'estrís per a l'expressió artística. L'habitatge és una sala quadrangular que dona a una balconada. Nosaltres som situats

prop del balcó que a iniciativa d'en Pons resta obert ja que ens diu que necessita aire. Com a compensació engeguem una estufa elèctrica, per atemperar el clima. En Palou i jo seiem en uns sillons al voltant d'una petita taula, en Pons, per manca de silló, ho fa a terra sobre uns grossos coixins. D'arribada han engegat el tocadisc i així com a música ambiental un cantant va desgranant una cançó que sona esmorteïda.

Esteve: —Doneu-me la vostra opinió crítica, l'un de l'altre.

Palou: —La gent que visita l'exposició diu que no li agraden els dibuixos d'en Sadurní, jo puc dir que a mi sí que m'agraden potser seria pedant de la meua part dir que entenc el que fa ell, però és que malgrat pugui semblar-ho és així. Una de les raons per les quals m'agrada potser és perquè l'impuls que el mou a ell a pintar o dibuixar, és el mateix que em mou a mi, encara que a l'hora de posar-lo a la pràctica sigui tècnicament diferent. També vull dir que part del que ha exposat: no m'agrada i és que crec que hauria hagut de fer una selecció de les seves obres. Cal remarcar que en Sadurní ha estat com una mena de mestre artístic meu, en el sentit espiritual.

Pons: —M'agrada el dibuix d'en Josep Maria perquè evoluciona ràpidament. A la seva edat jo no pintava això que ara fa ell (en Josep Maria té 13 anys menys que jo). Podria separar dues maneres d'emprendre un dibuix, el primer: És el problema inconscient que té l'individu que fa augmentar la tensió fins al punt de descarregar-la totalment sobre la superfície d'una tela o paper mitjançant el blanc i negre o emprant els colors. El segon punt: Tenint consciència del conflicte o de quin és el conflicte, escometre'l mitjançant l'expressió.

Palou: —És la primera vegada que li sento explicar aquesta teoria i he de manifestar que hi estic completament d'acord.

Esteve: —Una de les coses que m'ha xocat i ha sorprès també molta gent que ha visitat l'exposició, és la diferència de presentació de les obres, que va de la curiosa manera de presentar els dibuixos d'en Palou fins a la forma poc formal de fer-ho en Pons.

Pons: —A Menorca ja vaig fer-ho així. És una manera de demostrar per la pràctica directa que un dibuix és senzillament això, un dibuix, o sigui, un paper guixat. És l'única manera que concebeix l'art a l'abast de tothom i desmitificador de la càrrega tradicional.

Palou: —Ell és més agressiu i això el porta implícitament a una espontaneïtat que es plasma fins i tot a l'hora d'exposar.

Esteve: —Parles de pintura a l'abast de tothom. Com ho lligues amb el fet que la gent que mira els teus quadres o dibuixos, generalment no els entén?

Pons: —Quan dic això estic dient a tothom: Si vols pintar, no cal que vagis a acadèmies, no cal que compris pintures ni olis ni teles, agafa un llapis un troç de paper i expressa el que hagas de dir, el que sentis.

Malgrat que l'un i l'altre assegurin que pertanyen a una mateixa corrent artística i estiguin d'acord que els mòbils que els porten a expressar-se dibuixant siguin els mateixos, es pot apreciar una manera molt diferent de ser d'aquests dos personatges. durant l'entrevista, per exemple. En Pons es mostrà tothora inquiet. s'aixecava una vegada i una altra, surt al

balcó, va a veure el tocadisc. m'agafa la libreta on prenc les notes. la torna a deixar, fa una volta per l'habitació. s'asseu a vegades fons i tot s'ajeu a terra. no para un moment quiet. En Palou, en canvi, resta assegut al seu silló i com una mica distant fulleja un llibre, durant les estones que no pren part a la conversa.

Esteve: —Parleu-me de l'evolució respectiva, per exemple la d'en Pons des del llibre que hi ha a l'exposició, fins avui i la en Palou des de la seva darrera exposició fins a la que ens presenta ara.

Palou: —Parlant de l'evolució d'en Sadurní i comparant l'època del llibre (1969) i la d'ara, diríem que ha perdut quant a acceptació i comprensió popular i ha guanyat quant a personalitat perquè ha deixat lluny les influències mironianes que el dominaven massa, aquest guany s'ha aparellat,

més enllà del paper. El públic que ens visita, generalment, vol veure coses, vol veure arbres, vol veure cavalls i en no trobar el que busquen els incomoda i els hi crea una aversió. Això que acabo de dir és vàlid per a les obres de tots dos.

Pons: —Es procurarà publicar les opinions escrites pel públic en el llibre que hi ha a l'exposició. Estic ja acostumat a saber el comportament del públic davant la meua obra. M'excuso als amics que van assistir a la inauguració. pel fet de no haver-hi pogut ser.

En una de les seves anades i vingudes ens ha fet un te que ens ofereix tot seguit Estic en disposició d'assegurar-vos que en la meua vida havia tastat un te més dolent i fins i tot diria una beguda tan repugnant. En veure la cara que hi posem en Palou i jo, en Pons ens aconsella que hi posem força sucre dient-nos que així al menys serà dolç; ho fem d'a-

Reproducció de la invitació de l'exposició conjunta Pons-Palou.

Uns gests secs, instintius
una transmissió que repta a la comprensió.
Una obertura a la possibilitat del conèixer
que ens eleva al il·limitat i al inconcret.

Si, una experiència nova per a la sensibilitat
que adhuc molesta, perquè esperona i interroga.
Però ens dona camí per a trobar la resposta
vertadera, total i autèntica. La nostra.

Josep Ilupia

Foto: STUDIO ROMAN

Foto: FEDELICH

com deia, amb la pèrdua de comprensió popular. Parlant de la meua obra, crec que he millorat en diferents aspectes, tant de tècnica com de concepte, m'agrada molt més el que faig ara que el que feia abans (sort d'això). Quant a evolució des de 'última exposició fins avui. és la que s'evidencia, ja que he passat del figuratiu a l'abstracte, ràpida però gradualment. El que actualment estic fent ja és diferent al que hi exposat en aquesta darrera ocasió.

Pons: —En la seva exposició passada hi havia dues etapes. L'actual exposició és d'un estil més unificat i professional. En el que fa referència a la meua obra, el llibre va ser un punt de partida unificant l'espai mironià amb l'informalisme d'en Tàpies, l'automatisme dalinià l'ímpetu expressiu de Saura i en aquest set anys darrers he anat expresant lliurement el que crec que és la meua personalitat. Actualment vaig confós i ignoro si puc arribar a superar aquest estil i no puc quedar en aquest cercle viciós.

Esteve: —Parleu-me del públic que visita l'exposició i de les seves reaccions.

Palou: —En primer lloc, és de tota mena, de tot gust de molt diversa opinió. Hi ha qui dona la volta ràpidament sense fixar-s'hi —passa, hi ha qui s'els mira amb interès i detall i hi ha qui va a cercar els tres peus al gat. Quant a opinions són bastant desfavorables a en Sadurní. Volen veure

questa manera i venent la natural repugnància ens el bevem, al menys com que és calent ens ajudarà a suportar una estona més el balcó obert.

Esteve: —Els dibuixos de l'exposició estan a la venda? I si és així, n'heu venut gaires?

Palou: —Sí, els dibuixos són a la venda i encara que no s'ha acabat l'exposició, ja en tinc alguns d'emparaulats.

Pons: —No em vull ocupar del tema.

Esteve: —Com veieu el panorama artístic actual de Martorell.

Pons: —Cal una reunió a escala total des dels polítics en actiu i dels de l'oposició, des dels pares de família als pedagogs, professors d'escoles d'art, redactors de les dues revistes locals, entitats privades culturals (foto, cine, teatre, cant, etc.), artistes independents i interessats en la cultura i l'art, en una paraula que hi sigui tothom qui vulgui i que a través de taules rodones se situï exactament la realitat que tenim, en el seu lloc. em refereixo a la interrelació coordinada.

Palou: —Crec que el que diu ell és interessant ja que tot el que tingui relació amb art, de l'especialització que sigui, ha de ser impulsat i protegit. Per això un canvi d'impressions i contactes entre les diferents persones interessades i relacionades en aquest món de l'art, ha de donar un resultat i ha de servir per assolir nous camins i matisos.

Leonardo Urrutia

El desierto y la amistad

De los saharáuis, hace mucho que aprendí muchas cosas que mucho me han ayudado en la vida. Recuerdo siempre un dicho muy popular en su cultura: "Un hombre solo en el desierto es hombre muerto". Yo me lo recuerdo con insistencia cada vez que intento darme importancia. Entonces debo pensar que no necesito estar en el desierto para comprender que uno sólo, en realidad, bien poco vale. Y si se cree que vale algo, entonces vale menos. En el año 1977, le pedí a mi amigo Sadurní Pons Vidal, que entonces era redactor jefe de un Semanario Local de Martorell, que me hiciera un carné de redactor. Necesitaba hacerme con esa acreditación, porque había visto que el modelo llevaba una banderita española en una de sus esquinas. Y yo debía hacerme pasar por periodista, para poder irme a Argelia, porque allí había quedado con gente del Frente POLISARIO.

Ni que decir tiene, que mi amigo Sadurní, como en otras tantas cosas, me ayudó. Me hizo el carné. Y yo, poco tiempo después volaba hacia Argel, después hacia Tindouf y dos días más tarde, andaba con los guerrilleros del Frente POLISARIO por el Sur de Marruecos, fotografiando muchos cadáveres de soldados marroquíes, tanques, vehículos blindados... cuando hoy, ando por Martorell, y veo como prosperan los venidos de otras tierras pobres, especialmente los marroquíes, me alegro muchísimo. Pues cuando yo tenía siete años mis padres también me trajeron desde una zona de España, entonces muy pobre, aquí a Cataluña, buscando una vida mejor. Y me alegro cuando veo que la casa del Mur, donde primeramente se alojó mi familia (antigua Calle Calvo Sotelo, 130) está hoy rehabilitada y la habita una familia marroquí. En el portal de enfrente, justo cruzando la Nacional II, vivían los suegros del Salvador Esteve, (El hoy, y también "antesdeayer" alcalde de su pueblo) la primera familia catalana que nos dio el calor, la solidaridad y la mejor disposición fraternal, que es la mejor bienvenida que se le puede dar a una familia que ha de empezar una nueva vida: la hospitalidad que distingue a la gente civilizada de la gente de manada u horda.

Y me vinculé tanto con aquella gente que, algún tiempo después, con Hach Ahmed (conocido por Salvador Esteve y por Sadurní Pons y hoy ministro de la República Árabe Saharaui Democrática en Mejico) anduve una temporada organizando la solidaridad con su pueblo, aquí en Cataluña. Nuestras actividades eran seguidas por el CESID, los Servicios Secretos españoles de entonces. Pero no por que hiciésemos algo malo, no. Lo que aquellos espías hacían, era proteger tanto a Hach como a mí, de la gente del coronel Kaddur, el jefe de los Servicios secretos marroquíes, tal y como lo relata Fernando Rueda en el libro sobre el CESID "La Casa", en sus páginas 329 a 342 y publicado por "Ediciones Temas de Hoy" en 1993.

El caso es que fruto de aquellas actividades nació en 1986, en Martorell, ACAPS, la Associació Catalana de Amics del Poble Saharai, que tuvo su primera sede en La Avenida Germans Martí y cuya primera reunión fue una cena de fundadores, donde asistieron entre otros amigos escogidos, Salvador Esteve (que entonces no era alcalde) y Sadurní Pons. Pues bien; el otro día, Salvador Esteve, nuestro conspicuo alcalde, me pidió que escribiera algo sobre ese connotado personaje público llamado Sadurní Pons Vidal. Me dijo que sería para una publicación en su homenaje, dada la inminencia de su jubilación. La idea me entusiasmó, como él recordará. Y me encantó porque me parece muy justo y noble agasajar de ese modo a quien ha sido, durante largo tiem-

po, el periodista por antonomasia de Martorell. El hombre gracias al cual pude hacerme periodista y pegarme unos viajes de aquí te espero. Pues a ese primer desplazamiento a una zona de conflicto, le siguieron otros por éste penoso mundo.

Sobre Sadurní, hay como para escribir un libro entero. Sobre todo si, como quien suscribe, lo has tratado estrechamente durante más de tres décadas y aún no lo entiendes y, pese a eso, o quizá por eso, lo admiro y lo *estimo*. Y es que, para entender a Sadurní hay que usar la pensadora. Y eso cuesta mucho. Y hacerlo bien, imposible.

En lo que hace al periodismo, Sadurní es un maestro. No porque escriba de un modo que invite a la imitación, que no es el caso, pues francamente, su prosa, unas veces bloquea tus entendederas por su complejidad estilística y otras, francamente, puede demostrarte que el heavy metal, no es sólo música. Pero bueno, para mí está claro, que quien quiera aprender más periodismo que en La Universidad que le pregunte a él. Y no exagero. No hay más que leer a tanto periodista con carrera, que no sabe escribir. Y menos hablar.

Es innegable que se debe, primordialmente a Sadurní, que el único semanario de Martorell se mantenga en pie. Sí, ya sé que hay otros muchos que han puesto, algo más que la encomiable (o denunciabile) voluntad, sí, pero alguien se ha tenido que ocupar cotidianamente de que las páginas en blanco se llenen de contenido y, más o menos bien presentadas, accedan puntualmente a las librerías, cada fin de semana. Y así durante largos años. Y eso, en ésta nuestra sociedad donde, quien más habla es quien menos hace, y donde la infamia, la miseria moral, la petulante incompetencia y la felonía, se han apoderado de casi todo, realmente es meritorio.

Sadurní es un personaje controvertido en grado sumo. Levanta pasiones, como todos los grandes personajes. No descubro nada nuevo para todos aquellos que lo conocen. Digamos que es alguien que no pasa desapercibido. Es un artista cuya principal obra es él mismo. Una obra que para entenderla un poco hay que estar absolutamente desprovisto de prejuicios y reconocerse digno perdedor frente a esos "ganadores" que han logrado pudrir y destruir casi todo lo decente que existía en nuestra sociedad. Quien menosprecie a Sadurní, es que no lo conoce o es un gilipollas. Parafraseando a Machado diría que es un hombre bueno, en el amplio sentido de la palabra. ¡A cuanta gente ha ayudado ese hombre!

Para entender a Sadurní, hay que pasar por esta vida pretendiendo enterarse como sea y al menos un poquito, de lo que realmente pasa y no vivir como un geranio en una maceta. Esperando que le rieguen o que se le meen. Para descifrar a Sadurní, hay que tener claras muchas cosas, por ejemplo, que en este mundo hay vida más allá de la Televisión y de la cartera. Y de cualquier clase de poder terrenal. Porque él, como Diógenes, simplemente lo tiene claro. A más de un "Alejandro Magno" de andar por casa, como aquel sabio griego, le ha tenido que despreciar su poder y su favor. Y lo ha pagado caro. Pero de modo digno. Sin despeinarse del todo. ¡Ole su güevos! Tanto a Sadurní como a Salvador les considero amigos. Pues me lo han demostrado en más de una ocasión. Por eso, aquí quiero dejar constancia, que ambos me han ayudado mucho. Y desde que era casi un crío, un "morillo" de los de entonces, que pululaba siempre inquieto por el pueblo donde me he formado (o deformado, que aún no lo sé).

Premis i cares conegudes

En una exposició amb Guinovart

L'aleshores alcalde de Martorell, Félix López Vera fent entrega d'un premi literari a Sadurní

Amb el pintor Jaume Muxart

Entrevistant a Miquel Roca i Junyent, de CiU, en una campanya electoral

Joan Peruchó entregant a Sadurní un premi literari

Aurora 69: exposició sis pintors

D'esquerra a dreta: "Jimmy" Jiménez, Sadurní (amb barret), Pep Lluís Hernández, Quim Vila, Josep Termes i Xoan Porta

EXPOSICIO **SIS PINTORS**

Del 15 al 18 de maig de 1969

CASA DE CULTURA I BIBLIOTECA PÚBLICA DE LA
CAIXA DE PENSIONES PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS

MARTORELL

INAUGURACIO:
DIJOUS, 15 DE MAIG
A LES 12 HORES

VISITA:
DE 11 A 13 I DE 18 A 20, FESTIUS
DE 18 A 21, LABORABLES

Al maig del 69, van ajuntar-se sis artistes novells per exposar les seves obres, olis, dibuix, col.lage, mixte, etc. Eren Joan Porta, Josep Termes, Josep Lluís Hernández, Joaquim Vila, Josep Jiménez i Sadur-

ní Pons. L'únic que ha continuat pintant i dedicant-se a l'art com a professió ha estat el Sadurní. L'exposició va ser un esclat d'idees, art, intel·lectualitat i aire fresc interpretat per sis joves de Martorell plens d'inquietuts.

Pons 69

Microcosmos. Pons 1969. Col·lecció particular

Josep Llupià

El Ninu: biografia breu

En Sadurní Pons Vidal va néixer a Martorell el 1942. Els seu pare tenia el mateix nom i va ésser miner, barriner i empleat dels ferrocarrils catalans. La seva mare es deia Trini, era la natura animada, un ocell bonadós. La seva germana Encarnació es va casar i ara viu a Sant Sadurní d'Anoia.

Un dels meus primers records va succeir a l'escola "Correa" de can Carreres. Va venir un inspector. El mestre va fer sortir a la pissarra en Canals, Querol i Pons els tres millors dibuixants i els hi va demanar que dibuixessin un vaixell. En Canals i en Querol de seguida si van posar, en Sadurní no. Necessitava pensar-ho i no necessitava que li diguessin que havia de fer. Va acabar una mica complicat, no recordo si li faltava pissarra o li sobrava vaixell.

El seu gran amic era en Josep Ros Estelrich, malauradament un accident va truncar la seva vida. En els anys 50 del segle passat cada barriada del poble tenia la seva colla, en Sadurní era de la carretera de Piera. Recordo que a la tardor tots ens fèiem uns canuts de canya per tirar veces o blat. Ja era un especialista del detall.

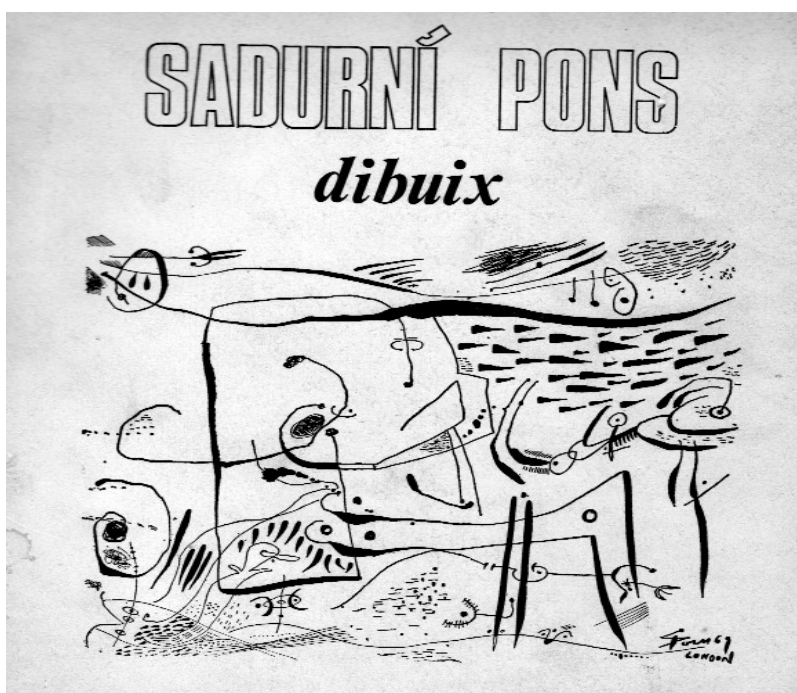
Va treballar de mecànic al taller d'en Mateu Escuer, un clàssic martorellenc, bon conversador i d'acurada visió de la realitat. Tant en Sadurní com en Mateu els agradava la literatura d'en Josep Pla. Després va treballar a Sanitaris Roca de delineant industrial. Va fer un gran mural de ceràmica (està exposat a la companyia) i també l'escut de Sant Andreu de la Barca que està col·locat a una Font de la carretera nacional II.

Perdo de vista en Sadurní, sé que esta a Menorca pintant i fent ceràmica. Es llença al seu destí trencant amb tots els llaços sentimentals i econòmics. Viatge per tot Europa i al Regne Unit, fa exposicions, escriu cartes a tothom i publica un llibre de dibuixos abstractes expressant la seva visió de la realitat.

Tinc una foto d'en Fortuny, d'en Salvador Esteve i de mi (menjant xocolata desfeta al Foment) i no tinc la foto d'en Sadurní, meva i d'en Josep Maria Palou. Tots som martorellencs, com molts altres. Ens hem anat passant testimoni. Avui aprofito per agrair-los-hi.

Cap els anys 70 ens retrobem, a sopar cada disabte, joves, professionals i entusiastes havíem viatjat i vist el món. En Sadurní, en Miquel Domingo, els meus pares en Miquel i la Sisqueta. Ho arreglàvem tot. Una mica més tard s'hi va incorporar la Carme. Quina força i quin resplendor té la joventut.

El compromís d'en Sadurní amb Martorell ha estat gran. S'ha implicat més de vint anys amb el setmanari de l'Informador comentant i opinant de tots els temes imaginables. Pintura, ceràmica, poesia, literatura, política, religió, psicologia, simbolisme i tot i més. Capaç de mostrar una enorme sensibilitat i d'esgarrinxar sense miraments quan creu que les gestions o els fets es fan d'una manera grollera o de poca visió. Atent sempre des de la il·luminació dels carrers, a l'últim llibre fet pel Joan Isart. Per tot plegat permeteu-me saludar als que mantenen viu el murmur de l'Anoia i el Llobregat als seus cors i desitjar que visquin pletòrics els que estimen Martorell.

Portada del llibre de dibuixos. 1969

Quim Miró i Masmiqel

Company de viatge

La vida és una cursa d'obstacles, però, també una finestra plena de camins diferents. Qui em coneix sap que des de ben petit tenia molt clar que el meu destí era ser periodista. Quan encara no aixecava un pam de terra i corria pel patí del col·legi La Mercè ja vaig començar a escriure les meves primeres cròniques. A banda d'escriure, l'emissora municipal em va donar l'oportunitat de posar la veu per les ones amb un programa inoblidable: "De punta a punta", amb una colla d'amics, l'Eduard Pujol, el Lluís Sagarra i el Joan Capdevila. Però, en plena adolescència, mentre em trobava a la plaça de l'Església (per a mi sempre serà la placeta) vaig veure un home mig despentinat que amb un to peculiar i amb la veu alçada li deia a la meva mare: "Aurora, no et preocupis per les notes del teu fill. Té fusta de periodista i ha d'anar cap aquí". A partir d'aleshores vaig descobrir al Sadurní Pons. Per als amics, el Nino.

Jo no havia complert la majoria d'edat i el Nino em va engrescar a escriure a L'Informador de Martorell. Recordo el primer dia que em va portar a la impremta de l'Esteve Acevedo i em va demostrar com transformava la seva qualitat artística en un setmanari. Quatre papers en blanc doblegats, cops de rotulador, textos grapats i... apa! Número fet. Espectacular. Semblava mentida que aquell garbuix de notes i apunts es convertia en una revista que no només llegia la gent sinó que també la comprava. Quan vaig iniciar la Facultat es va obrir un temps llarg de desconexió amb el Sadurní. Tot i que quan en alguna ocasió ens trobàvem pel carrer sempre em preguntava com m'anava la carrera...

El temps, però, va voler tornar-nos a col·locar a primera línia. I així, va començar una de les etapes

més emocionants de la meua vida -tant personal com professional-. Després del bagatge pel meu pas per la Facultat i uns anys a l'emissora municipal vam tornar a coincidir per treballar intensament amb L'Informador. Era una etapa capdal. El traspàs d'una generació -Esteve Acevedo, Josep Valls i Sadurní Pons- per una de nova. Els inicis van ser difícils. Calia llimar postures. I mentre les setmanes corrien vam anar forjant una amistat més enllà dels articles, les fotografies i les entrenyables vinyetes del Cisco Querol.

Treballar colze a colze amb el Sadurní m'ha fet viure moments inoblidables. I ho ha estat per escoltar i comprovar les lliçons d'un artista que sempre ha volgut viure com un artista: llevant-se al matí i viure una aventura. Visca la improvisació! Sense saber si tindria un plat a taula. Sempre provar sort a l'atzar! I sortir-se'n. Home d'una senzilla extrema, m'ha fet disfrutar de valent donant-li sentit a coses que per mi no en tenien... com saber apreciar el fet de menjar un àpat, admirar com queden els plats en una taula o aprendre a fer fotografies. És l'apreci per als petits detalls.

Allunyat sempre del ritme frenètic de l'impuls de la societat consumista, el Nino és un personatge atípic. Jo sempre m'he quedat sorprès de la varietat de persones amb qui tracta. És capaç d'asseure's en una taula amb qualsevol persona... ah! amb l'habilitat que qui paga sempre és l'altra... I quan parlem sempre li dic: Sadurní, el teu enterrament serà com un quadre ple de tonalitats: hi haurà gent d'americana i corbata i d'altres gairebé demanant caritat. Al marge de tot això, puc dir obertament que amb els meus pares em van dotar dels valors i el Sadurní m'ha ensenyat a viure la vida. I per sort encara els puc seguir vivint amb ell. Gràcies per tot, Sadurní!

Sadurní Pons al MACBA.

Foto: Jan Puerta

Foto: Jan Puerla

1979-2009

30 anys explicant Martorell.